

subotica, olej /plátno

setkání kultur v malbě ireny cakirpaloglu

obrazy malířky ireny cakirpaloglu jsem znal už dříve, pravidelně jsem je vídal například na kolektivních výstavách unie výtvarných umělců olomoucka a vždy patřily k těm, které člověku nějak utkví v paměti. pak se mi naskytla příležitost seznámit se s její tvorbou zblízka a intenzivněji, při společné účasti na mezinárodním výtvarném symposiu v šternberku v roce 2006. dnes, kdy čas poskočil kupředu o dalších téměř 5 let, máme možná dobrou příležitost k novému zhodnocení.

u své dlouholeté umělecké kolegyně jsem vždy vnímal svébytný malířský přístup, který se od ostatních odlišoval jinou atmosférou a barevností. obrazy působily slunečně a někdy jsem v nich ucítil lehkou ozvěnu byzantské ikonomalby – ne ve vnějškovém napodobení, ani v opakování ikonopisných schémat, ale v základním způsobu nahlížení světa. ireniny malby mají v sobě záři, která vystupuje z vnitřku obrazu. je to hřejivé světlo, které jakoby mělo nějaký svůj vlastní zdroj energie a zároveň, z technického malířského hlediska, se odvíjí od cílené volby určitých barevných tónů a jejich souzvuku.

bouřka, olej /plátno

zima, olej /plátno

jedním z autorčiných charakteristických motivů je město zaplněné lidmi. živé vzájemné propojení lidí a města jako jednotného prostoru zalitého zlatým světlem je téměř přesným protějškem některých vyobrazení ideálního města, jak je známe z italské renesance, s dokonalými proporcemi, ale bez lidí. ⁽¹⁾

„městská krajina“ ireny cakirpaloglu je velice často ozvěnou slunečních, vůči obloze velkoryse otevřených měst ve středomoří. zároveň však můžeme zachytit určité středoevropské reálie, náznaky typického prostředí moravských měst, v nichž se autorka pohybuje po většinu svého života. prostorový rámec s budovami je někdy naznačen čitelněji, jindy se rozplývá v nazlátlém světle. nejde však o úmysl navodit optickou prostorovou iluzi, světlo zde má jinou funkci, obklopuje objekty ze všech stran, ubírá jim tíži a stává se jejich součástí. možná nejviditelnější stopou ovlivnění ikonickými postupy jsou skupiny postav, které nejsou rozmístěny v perspektivní prostorové konstrukci, ale mnohem spíše seřazeny jakoby vedle sebe. frontální vyobrazení postav, někdy se zlaté zářícím pozadím, se zdá být jedním ze spojujících mostů se světem ikony.

tím však nechci z autorky ani náhodu dělat anachronickou ikonomalířku. irena cakirpaloglu je dobře obeznámena se současnými evropskými uměleckými proudy (například figurativní exprese) a žije v realitě dneška. pohybuje se často v komunitě, v níž se prolínají různé kultury a příslušníci různých národů. její obrazy jsou příznivým přemostěním rozdílných kulturních odkazů a zároveň příběhem lidí, které potkáváme na ulicích a náměstích dnes a tady.

malířský vývoj ireny cakirpaloglu, jak mohu pozorovat během několika posledních let, jde cestou proměny měřítko zobrazovaného motivu. jakoby autorka postupně začínala zkoumat zvětšené výřezy své původně „městské“ krajiny, jakoby si motivy přibližovala teleobjektivem, i když přirovnání k fotografii není úplně přesné. v tom přiblížení najednou vidíme třeba jenom lidské tváře, či shluk postav a přestáváme vnímat okolní prostorový rámec. vždy jsou to kompozice expresivní, zajímavě barevné, silně emotivní (uprchlíci, stíny, apod.). zkrátka malba, na kterou se dá dívat, která nenechá diváka jenom tak projít kolem, nejenom co do výrazného provedení, ale také novou hloubkou lidského zaujetí...

marek trizuljak

⁽¹⁾ mám na mysli například vyobrazení ideálního města od architekta luciana laurany, v nichž je upřednostněno chladné světlo rozumu, města mají dokonalé proporce, architektonickou strukturu a perspektivu, ale působí neživě, chybí v nich lidé.

irena cakirpaloglu balkánská mozaika

irena cakirpaloglu

narozena 15. 9. 1979 ve skopje, makedonie; žije a pracuje v olomouci

vzdělání

2003 – 2007 pedagogická fakulta, up olomouc
obor: výtvarná výchova-pedagogika pro střední školy a základní umělecké školy, magisterské studium
hlavní zaměření studia: malba, kresba, textilní tvorba
obor: antropologie, doktorský studijní program
pedagogická fakulta, up, olomouc

členství a zastoupení

od roku 2003 – členka unie výtvarných umělců olomoucka (uvuo)
zastoupená v soukromých a veřejných sbírkách: ČR, chorvatsko, srbsko, makedonie, itálie, bosna a hercegovina

individuální výstavy

2003 – galerie ve zbrojnici, olomouc (výstava diplomové práce)
2007 – klub desert, brno
2009 – městská galerie, holešov
2010 – café 87, muzeum moderního umění, olomouc
2010 – a studio rubín, malostranské nám. praha
2010 – galerie hesperia, olomouc
2010 – restaurace art deco, olomouc

významnější skupinové výstavy

2003 – putovní výstava zastřešená galerií patro, olomouc
2004, 2005 – výstavy v galerii g, olomouc
2005 – mezinárodní výstava, subotica, srbsko
2006 – výstava členů 7:5, galerie g, olomouc
2006 – výstava prací z česko-dánského workshopu, galerie g, olomouc a muzeum umění, šumperk
2006, 2007 – výstavy v galerii hesperia, olomouc
2007 – výstava q/arto, galerie g
2008 – výstava frei von nostalgie, linz (traun) rakousko
2008 – podzimní výtvarný salón, bzenec
2009, 2010 – galerie g, olomouc
2010 – ars olomouciana, dům umění, znojmo

sympózia

2005, 2006 – mezinárodní malířské sympozium, subotica, srbsko
2006 – mezinárodní malířské sympozium, slatina, chorvatsko
2006 – česko-dánský sympozium, šternberk
2009 – mezinárodní výtvarné sympozium, ogus – otevření grad umjetnosti srebrenik, srebrenik, bosna a hercegovina

základní literatura

sedum ku pěti. výstava mladých členů a přátel uvuo (obrazy, fotografie, volná tvorba). katalog k výstavě. neznačený text. 2006
česko-dánský workshop. šternberk 2006. (katalog k výstavám). šternberk, galerie šternberk 2006.
q/arto. unie výtvarných umělců olomoucka. (medailony autorů). 2007.
trierenbergart. kunst im werk, 2008. (katalog k výstavě). linz, rakousko 2008.
ars olomouciana. katalog. olomouc: 2010.
catalogo internazionale d'arte moderna-mds, 2010, říím, itálie.

irena cakirpaloglu
fischerova 14, 779 00 olomouc
+420 775 282 555
irena15@yahoo.com

